

Womhaj Bóh!

Czisko 41.

9. okt.

Lětnik 8.
1898.

Dzěrbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knižiczišcežetni w Budyschinje a šu tam dostač ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

18. njedzela po šwjatej Trojizy.

1. Mójs. 1, 26. 27.

Bóh džesche: „Stwórmy cźłowjeka, šnamjo ł našchej podobnošči; a njech knježa na rybach w morju a na ptakach pod njebjekami a na šwěrjatach a na wschitkej semi a na wschitkich łakach, kiž na semi łaza. A Bóh stwori teho cźłowjeka šebi podomnošči, ł podomnošči na Boha stwori wón jeho.

Tu widžiš, šhto šwjate pišmo praji wo nastaczu cźłowjekow. Njewěrjazy ludzi nęczišceho czaša hordža šo ł tej mudrošczi, šo je cźłowjek po lětnyšazach šo ł nęcziškich šwěrjatow rošwivał. To je žadława, bjesbóžna mudrošcž a wucžba njęczišcežijanskich mudracžtow nęczišceho czaša. Džakujmy šo temu šnjesej, šo šwjate pišmo nam rjeišche rošwuczenje wo našchim šempšchindženju škieži. Stwórmy cźłowjeka atd. Tak Bóh njese šam se šobu rěčal, jako wón šwětło, šlónzo, měšacžł, hwěšdy atd. stwori. Ženož pola cźłowjeka, kotrehož chyzšche wón ł šwojej podobnošči do byčza šawołacž, šo by tutón kóna wscheje štwórby był. Šsam se šwojej ruku je wón cźłowjeka ł prócha teje semje natwaril a jemu wot šwojeho žiweho ducha do njeho dunyl. Tak je wěrno a wěšte, šo je cźłowjek ł Božeje štworicželskeje ruku wukhadžal. Škaž Šadamej tak tež je Bóh nam wschitkim žiwjenje a šwoju podobnošcž dał. Žane džěcžo bjes Božeje wole šwětło njewohlada. Teho dla rjeknjemy my ł žyle špodžiwnyim dowěrjenjom: Bóh wschehomóžny je štworicžel njebjekow a semje: wón je tež mój štworicžel. Ša njedwěluju, šo tón šwět pšces Bože

šłowo je došonjany, a wschitko, šchtož widžimy, ł nicžeho je šczynjene. (Šebr. 11, 3.) Wjěšchi, krašnišchi, rjeišchi a bohatschi je cźłowjek, hacž wschitke rošliny a wschitke šwěrjata abo štworjenja na šwěcže. My špěwamy wo nim: „Tón cźłowjek je džěl wot semje, tak džiwnje šhotowany; tón cźłowjek ł dušchu, šo by cze tu pošnal, powołany; tón cźłowjek, šhwalba štworjenja, ma wschědnje nowe šwědczenja wot twojej bójškej mozy.“ — W cžim dža pał nětko ta podomnošcž Boža, kotruž přenej cźłowjekaj na šebi měješchtaj, wobšteješche? To cžěło je Bóh tón šnjesz ł prócha teje semje natwaril. Ša njěšmjertna dušcha pał běšche ł Božeho Duchu. W tej žiwěj dušchi šamej móžešche šo šjewicž ta podobnošcž Boža. Šjane, krašne, bohate dary šwojeje podobnošcže je Bóh do cźłowškeje dušche položil. Šu mašch najprjedy tón rošom. Šo je dar, ł kotrymž móžešch ty Boha a Bójškej wězy šrošymicž. Wón je tak rjež wócžko teje dušche, ł kotrymž šamože wona woblicžo šwojeho njebjěškeho Wótza widžecž, wucho teje dušche, ł kotrymž móže wona jeho šłowo a wolu šrošemicž. Š tuto wócžko běšche pola přenjeho cźłowjeka žyle šwětke a jašne, a tuto wucho štrowe a cžike. Wonej se šwojim rošomom Bohu rošemješchtaj. Wón rěčesche ł nimaj, a wonaj šapschijeschtaj jeho šłowa. Šošom to běšche tón dar, ł kotrymž wonaj wschitke wězy pošnacž, te šrošliny a šwěrjata, kóžde wošebje, jene wot drugeho rošdželicž šamožeschtaj. 1. Mójs. 2, 19 a 20. — Šotom mašch dar rěcže. Bóh rěčesche ł cźłowjekami, a wón tež džěňša hišcže njepšhestawawšchi ł nami rěcži, rěcži wot šwojeje wulkosče, wošebje pał wot

ſwojeje hnady, ſmilnoſće a luboſće. Macz rěczy je ſwojimi lubuſtkami, mandželſki je ſwěrnej towarſchku ſwojeho žiwjenja, pſcheczel ſ pſcheczelom atd. Kajki je to kraſny dar, ſo móže kóžde ſmutſtowne ſacžucze, pójnacze a wolu druhim ſjewicž. Tak ſo žanemu druhemu ſtworjenju ſo njeporadzi.

Dale je Bóh cžłowjekeje wutrobu abo myſl dał. A w tutej njebeſche w ſpoczatku hiſcheže žana cžwilna bojoſež pſched Bohom, ale luboſež k njemu wobknežeſche tutu wutrobu, pſchetož wón beſche ſ nimaj kaž nan z džečžomaj; a wonaj ſo tež mješ ſobu lubowaſchtaj. Žewa beſche Ğadamej ſwěrna towarſchka a pomozniža, a Ğadam wiſaſche na njej, jako na jenym džeļu ſwojeho žiwjenja. W tajkim hlubokim towarſtwje luboſće ſ Bohom a mješ ſobu wobknežeſche ſbože a mēr jeju wutroby a myſl. Hiſcheže jedyn dar ſwojeje podobnoſće je Bóh cžłowjekam daril: „A njech knježi na rybach w morju atd.“ je Bóh rjeknył, prijedy hacž wón cžłowjeka ſtworil beſche. Poſdžiſcho beſche wón jemu kaſn dał: „Alle wot teho ſchtoma teho pójnacža dobrego a ſleho njedyrbijſch ty jěſež atd.“ A knježenju a poſluhanju je móž teje wole trjeba. To je ta móž, něſchto chycž, wuwjeſež a dokonječ. Po Božej woli mješjeſche ſo cžłowjekowa wola ſtožicž. Po Božej podobnoſći ſtworjeny, dobry a ſwjaty beſche tón cžłowjek, a to tak dołho, hacž beſche wón po Božej woli žiwny byl. To beſche dobry ſapoczatk; na cžłowjekomaj bě k widženju Boža mudroſež a pójnacze, Boža luboſež a ſbóžnoſež, Boža ſwjatoſež a móž. Ow, tak beſche to rjenje! Kaž w kap- cžicžy wody ſo Bože žyłe ſlóncežko ſyboli, tak bě nad cžłowjeku widzeč ta rjana kraſnoſež Boža. Wón beſche kóna wſcheho ſtworjenja. A Bóh žohnowaſche jecho. — Cžłowjek lubowaſche Boha, a to bě jecho nabožina. Wón lubowaſche ſwojeho bližſcheho, a to bě jecho dobre waſch- nje. Woboje hromadu beſche jecho ſbóžnoſež hižo tudy. Tuta luboſež beſche to potajniſtwa a ta rjanaſež teho para- diſa. O kaſtu ſchtodu je tola tón hrěch nacžinil! Swjaſt luboſeže mješ Bohom a cžłowjekom, mješ cžłowjekom a cžłowjekom je ſo roſtorhnył. Hrěch je ludži ſkaženje. Skajnył je wón tón rjany roſom cžłowjeka, ſo wón wjazy ſam wot ſo njerofymy, ſchto teho Duchu Božeho je; ſkaſnył tón dar teje rěče, ſo my Boha wjazy tak njecžecžimny, kaž to byčž dyrbjało; ſkaſnył naſchu wutrobu a myſl, ſo nětk rěka: myſl cžłowjekeje wutroby je ſka wot mlodoſeže ſem; ſo žana luboſež ani k Bohu ani k cžłowjekam w njej nje- knježi, a ſbože a mēr ſ njeje cžěka; ſkaſnył naſchu móž teje wole tak, ſo tež cži najlepſchi ſo wuſnacž dyrbja: To dobre, ſchtož ja chzu, to ja njecžinju, ale to ſle, ſchtož ja nochzu, to ja cžinju, ja hubjeny cžłowjek! — Ğdže je pomoz? Ženož w tym druhim ſtworjenju, we wumoženju teho, kotryž je nam wot Wótza ſežinjeny k ſwjatoſeži a prawdoſeži, k ſwjecženju a wumoženju. Wón je naſ wumohl, warbowal a dobył wot wſchitkich hrěchow, ſmjercze a cžertowſkeje mozy, tak ſo bychmy džečžaze prawo ſažo doſtali. Wone njeje we žanym druhim ta ſbóžnoſež, tež žane druge mjeno cžłowjekam date pod njebjom, w kotrymž mohli my ſbóžni byčž, khiba te mjeno Jeſuſ. Kóždy ma ſo teho dla ſa to ſtaracž, ſo by ſ Pałowom rjeknyčž mohł: „Ja ſym pał tola žiwny, niž pał ja, ale Ğhryſtuſ je žiwny we mni. A ſchtož nětk žiwny ſym w cžěle, to ſym žiwny we wěri do teho ſyna Božeho, kiž mje je lubował a ſo ſam ſa mnje dał. Gal. 2, 20.

Jeſuſ Ğhryſtuſ je mi wſcho,
Wutroba mi praji to.
Wón je mój Bóh a mój Ğnjeſ,
Kiž je luboſež ke mni njeſł.
Pſchi tej wěrije woſtanu,
Ğacž tu kónu doſtanu;
Wutroba mi praji to:
Jeſuſ Ğhryſtuſ je mi wſcho.

Ğamjen.

Ğubiza=Ğufecžanſki.

Sprawnoſež dowjedže k dobrenu kónzej.

2. Patoržizu wječor.

(Ğotracžowanje.)

Hižo chycſche ſo kótki hodowny džen naſhilicž, jako ſo Jan Pjenježnik domoj wróczy. Mandželſka jecho ſ njelubofnymy ſłowami witaſche, dofelž beſche ſo hacž dotal ſa wobradženje ſama ſtaracž mēla. Tajke waſchnje ſo do hodowneho mēra njehodžeſche. Tež jeje daſche ſłowa, hdyž beſche jej mandželſki dlěſchi cžak wo pſchewodženju a khowanju powjedał, hodžachu ſo mało k jandžel- ſkemu khowalnemu kherluſchej: „Mēr na ſemi!“

„Eso wē“, mēnjeſche wona, „dženka dyrbijſch jecho pēſtonicž a pſchi dobrym ſmyſljenju ſdžeržecž; tola waju ſamēram doſež nje- wěru. Dyrbimy hladacž, ſo wjeledoſtojneho knjeſa tachanta ſa to ſajimujemy.“

Pjenježnik beſche ſamſneho mēnjenja je ſwojej žonu a tež w tym, ſo chycſchtaj jutſje rano ſahe wjeledoſtojnemu knjeſej tachantej ſpowjedač a zyrkwi „Maſcheje Ğubeje Ğnjejenje“ rjaneho ſkoteho Ğbóžnika po derje dokonjanym putnikowanju ſlubicž.

„Rožrěcžuj ſo ſ nim moje dla hacž do poł nozy, my wobradžimy dha halke jutſje rano, hdyž ſe ſpowjedže pſchiindu“, ſchepny wona hiſcheže ſwojemu mandželſkemu, jako hižo ſlužobna zuſeho ſamolwi. Pjenježnik knjeni wuńdže ſe iſtwny a dońdže najprijedy do kuchiny, ſo by tam ſlódne wino ſ korjeſchtami na- warila a do jedžneje komory pohladała.

Po radži ſwojeje doſež roſomneje mandželſkeje pſchija wón hoſeža. To beſche tamón, huſto doſež naſpomnjeny Ğandrik. Pjenježnik chycſche ſo jecho ſ pſchibywazej pſchecželnimoſežu wu- wopraſchowacž, woſebje dla jecho daſchich wotpohladow a jecho prijedawſcheho žiwjenja, hacž mohł ſnano po tym ſo nětak roſ- žudžicž, tak mēł dale ſtutkowacž, jeli ſo njeby to, ſchtož beſche ſebi hacž dotal wumyſlił a pſchihotował, doſahało. Ğandrik nje- beſche hinał wocžakował, hacž ſo jecho Pjenježnik ſ woſebitej luboſežu njepowita. Wěſeže njebeſche tež to, ſchtož beſche wón wot wudowny ſhonil, jecho ſ wulkej dowěru do Pjenježnika na- pjelniło.

Pjenježnik ſwojeho hoſeža powitawſchi ſyže ſo ſ nim ſa blido a ſarěča tak: „Wy pſchińdžeče ke mni ſ doma, hdyž ſo huſto doſež moja luboſež doſež njewaži. Dofelž bech ja bohaty, dha tam huſto doſež mojej pomoznej ruzy njewěryachu. Zuſi, kotryž bechu ſo ſ zuſby ſem pſchekydlili, powjetſchichu tajku nje- dowěru hiſcheže ſ duchom njeſpokojnoſeže a bychu někotryžkuli druhého, jenož niž mje, wot pucža pomozy a dobročiwnoſeže wot- wjedli. Wy ſeže ſem pſchichli jako zuſy, ja waſ proſchu, nje- ſtupče ſo wot wſcheho ſpoczatka huſdom na ſtronu mojich pſchecžiwnikow, to mohło naju roſjaſnjenju a dorěčžowanju jenož jeſchtožicž. Nětko pał mi pomjedajče. Mōhli wy mje pſche- ſwědečicž, ſo ſeže wy Pawoł Ğandrik, wo kotrymž pał dołho ničžo njehonichmy a kotrehož mējachmy ſa dołho hižo ſa moweho, hiſcheže w tutej hodžinje bych ja na to pſchibał, ſo budu wam we wſchěch ſprawnych próſtwach po woli a ſo budu waſ we wſchitkich waſchich naležnoſežach po wſchej ſwěrije podpjeracž. Tola bēda kóždemu jebatej!“

„Mēječe pokoj, knjeſ Pjenježniko. Šchtóž beſche nuſowany, lēta dołho ſwoje žedženje po domiſnje potajicž, ſchtož mējeſche hōrtu bolocž wo ſhubjenu wōtežinu a rubjenu ſwobodu ſdwořliwje ſnjeſež, komuž ſo pod zuſym hōřkim knjejſtwu najrjejiſche lēta žiwjenja minychu: tón ſo wjazy njepſchekhwata, hdyž ma cžłowjekow wotmēricž; tola wón tež njeje ſpěchny jako mlodženž, ſo by huſdom wěril khablážemu ſmyſljenju cžłowjekow. Kał mohł ja k wam dowěru mēčž? Njejeſeže wy bohatſtwa namrēteje ſemje ſami wužiwali?“

„Wy seže mi dźiwny cźlowjek! Żadam hebi ja waschu do-
wěru? A tak mohł wy snacz, sčto je ho mjese nnu a mojemu
bratrej postajiko? Zeli so seže wy woprawdže Gandrik, dha
dyrbjeli wy snacz a wjedźecź, so wón czaš žiwjenja njeje rošymil,
hebi kubla dohycź abo sčterecź; sčtož je hdy mēl, je ludej, ho
k njemu liščezazemu, rošbrojil. Wych-li ja tajki był, jako wón,
ja njebych dženka samohl, ho wo jeho sawostajenych postaracz a
jim pucze ja dalsche žiwjenje wurubacz. Pohladajcze na naju
wobstejnošcze a naležnošcze s tuteje strony, dajcze hebi tež žudnište
wufudjenje se wšchemi dopokafanjami a žiwědženjami pschedpołożicź,
a potom dwělucje dlěje, jeli so je wam spodobne! Tola nětko
do wězy! Dopokažcze mi, so seže wy wěry hódny; pschetož jebafa
dla ja žwój czaš woprowacz nochzu.“

„Drje macze wy prawje, knjes Bjenježniko, hdyž ho wo tym
rěczy, sčto ma druhemu wěricź, so je to s přenja moja wěz, dokelž
nimam ani domišnu, dokelž je mje kóždy ja morweho mēl a —
dokelž žym khudy; s žusby ničžo žobu nje-pschinježu, khiba staru
lubošc a žwěru, moje nje-wopanzane žiwědomje a tu“, pschi tym
žwoju ruku na kóžany sak w kóžanym pažu položiwšchi, „poklad,
kotryž ja mije žiwědźi a rěczy, a to cžim wótšicho, cžim khudšchi
ja žym. Wy pak seže bohatty, kotryž móže nahladny dar do
kšhinje Božeje položicź, wy macze móžnych pscheczelow a
towařchow.“

„Kajke dźiwne žrědky wy je žobu nošycze?“ woprašcha ho
Bjenježnik, ho pscheczelniwje wufmēmšchi.

„To njech wostanje na dalsche moje potajništwu! Chzecze
wy dale hiščcze na mije pošluchacz a mi rošjašjenje wudželo-
wacz, dha dowolecze, so ja ho pokhwatam; moja hospoda je daloko
a cžemua nóz njeje pscheczelniwa žaneho cźlowjeka.“

„Nasche město wschał njeje tak strašne, kaž hebi wy to
žnano myšlicze, a kaž by to žnano tež móžno bylo, dokelž ho tu
telko žuseho luda jeńdže. Sich najwjazy je pobožnošc žem žiwědla:
pódla teho mamy krute knještwo w měsce, kotrež nózny pryslam
na hařach po móžnošczi sadžewa. Tola najebacz teho radžu wam,
so byščcze hnydom pódla na hospodže wostali, tu móžecze derje a
tunjpo nozowacz. Chzu wam psches žwojeho žlužobnika kóžo
kšafacz dacź, so móžecze tu w dobrym pokoje wostacz.“

Gandrik mějesche wscho žwoje pschi hebi a teho dla nje-
wjedžesche temu ničžo napschecziwicz, so by žwoju kwartěru psche-
mēnil, haj, jemu ho to lepje a pschihódnišcho bycź sčasche, duž
wón do teho swoli. Bjenježnik wuńdže se jstwy, so by to porucził,
sčtož běšche žusbnicej žlubil. Na to hebi pak wón nětko ani
njemyšlesche. Wón dóndže wjele bóle do sčaleneje stwy, hdyž
Wudracźk s požadanjom domjazeho knjesa woczakowasche. Bjenježnik
powjedasche, so chze ho Gandrik žwojeho prawa mozowacz a so
wón nělajke potajništwu w saku žwojeho powjasa khowa, kotrež
mēli jemu pschistajeni worakawzy sčradžu wuczahnycz a nje-
wobščkodžene psches Wudracźka jemu pschepodacz. Wudracźk
ryhowasche hebi ruzy wuflyšchawšchi, so chze Gandrik pódla na
hospodže wostacz, a wotěndže hnydom, so by hižo postajene pschi-
kajnje po tym pschemēnil. Bórsy běšche Wudracźk žwojeho do-
wěrnika wo wschem rošjašnil. Běšche to cźlowjek, kotryž běšche
piskač, spěwat a pryslat na jene dobo, a k kotremuž njemějesche
ničto, kaž s žyła k jeho runjeczju, ani prošcha dowěry. Bórsy
žedžesche tón sako wješoty w niškej koczimje njedaloko Bjenježnik
doma wo žrjedź harowazyh towařchow. Wschitzy ho stajnje
prózowachu, so bychu žwoju po sčaczu nješčóncžnu lacžnošc žaleli.
Sčto to jich starasche, s wotkel piskač, hewak stajnje khudy, dženka
pjenjesy nabjerjesche! Wón placžesche s hotowymi pjenjesami
žłódne piwo a wóhnjoite winto a běšche pschistojny došč, so ho
ani njedohlada, sak jemu tu s njeprawym, s jebazyh kšóškowanjom
pjenjesy se saka wuflykaja.

(Pofracžowanje.)

§ Wittenberga.

(Pofracžowanje a ščóncženje.)

II.

Nětł wo žiwědženju žamym, kotrehož samóž kóždy luby
cžitat s doprědka póžłaneho nastawka cžesčeneje redakcije žnaje.
Bě 21. septembra t. l.

W měsce Wittenbergu běchu kšěže a hařy s khorhojemi wu-
debjene; wožebje wažne městna, jako pomniki, Bože domy a dr.
s pletwami wupyschene; wot wěžow kšicžachu do cžicheho ranja

móžne hłošy posawnow, kiž piskachu: „Sed'n twjerdy hrób je nasch
Bóh žam“; na pucžach k městnam žiwědženškich šhromadžijnow
njermjesche ho bórsy wulka žyła luda, pschetož niž jenož žusi
duchowni, kotrychž bě ho psches 600 seščlo, ale tež wožadni
běchu ho s bliška a s dala bohacze nutšnamakali.

Najwjetschi dźěl pošlucharjom šhromadži ho rano w 9 hodž.
w „hrodowej žyrkwi“, so by tam na wotewrjenškej Božeje
žlužbje dźěl brał. (Mjes tym běchu tež kemsche we „hłownej
žyrkwi“, hdyž je knjes super. Wiegge předowal.) Dawno do
šapoczatka Božeje žlužby běchu wschē lawki a stoły wobžadžene;
tola chzyšche dopiřowar rad stejo pschipošluchacz, a jemu ho radži,
měštno pod kłězy dostacz, žyle bliško pschi Lutherowym rowje.
Boža žlužba bě jara rjenje wuhotowana, wožebje psches krašne
spěwy. Wyšoki kšerlusch naschcje reformazije: „Sed'n twjerdy hrób
je nasch Bóh žam“, njebudže drje ničto wot nař na žemi šašo
tak spěwacz žlyšcycz, kaž tam tehdy wot tuteje móžneje a
šahorjeneje šhromadžiny w Lutherowej žyrkwi. Předowanje
mějesche ewangeliški abt Uhlhorn (psches žwoje spišy a škutko-
wanje w dźele šnutsowneho mižionštwu derje šnaty) wo Jan. 4,
35—38. „Tudy je to pschiplowo wěrne, drubi žyje a drubi
žnjeje.“ 1. Wy žmēmny žnjecz, sčtož žu drusy žyli; — džatujmy
ho ja to Bohu! 2. Druhy dyrbja žnjecz móž, sčtož žmy my
žyli; — starajmy ho ja to! Wón, wě ho, tež s hnujazymi
žłowami na to špomnišche, so to njeje pschypad, so tu, hdyž je
kolebka reformazije, je tež kolebka šnutsowneho mižionštwu, kotraž
je to prawe wopokafimo žiwjenja ewangeliško-lutherskeje žyrkwi.

Sako bě tuta žohnowana Boža žlužba ščóncžena, khwatachu
wschitzy, kotrychž to nastupasche, do hłowneje (abo Marjineje)
žyrkwi, we Wittenbergu na torhoschczju štejazeje. Sako bě hebi
ju dopiřowar džen přjedy wobhladał, bě ho tež dohladał na stary
(najškerje rowowy) kamjen; wotkach do ščženy šamurjowany, na
kotrymž w kamjenšnym šnamjenju ho pokafuje wobras nascheho
Knjesa Žesufa Khrystuža na tuczalzy žedžazeho, s kotrehož rta
wuńdže k lěwizy mjecz, k prawizy lilija. Lubi cžitarjo wjedža,
sčto ma tutón wobras wopiřacz, mjenužy to žłowo: hdyž
cžłowški Šsyn pschińcž budže we žwojej krašnošczi, a wschitzy
žwjeczzi jandželjo s nim, tehdy budže wón žedžecz na stole
žwojeje krašnošcze, a budža psched nim wschitzy kóžo šhroma-
dženi. — Tehdy budže wón prajicz k tym na žwojej prawizy
(žłowa, kaž běle lilije sak miše a rjane!): „Bójcze žem, požohno-
wani mojeho Wótza!“ ale k tym na žwojej prawizy budže wón
prajicz (žłowa, kotrež jako mjecz s jeho rta póndu!): „Džicze přecz
wote mnje, wy šakleczi.“

Móže sčto drubi móžnišcho rěczecz k tym, kiž chzedža ho
šhromadžicz k škutkam lubošcze w šnutsownym mižionštwu, hač
traje šnamjo? Haj, my chzemy Žesufa našycicz, napowicz,
hospodowacz, wothladacz w jeho najnižšich bratrach, so bychmy
s hnadny jumu žlyšcheli jeho miše, hnadne žłowo na jeho prawizy!!

W jara wulkej, rjenje wobnowjenej hłownej žyrkwi we
Wittenbergu nutška bě potom w 11 hodž. dopódnja hłowna
šhromadžina wschēch, kiž běchu pschischli, 50 lětno šaženje
šnutsowneho mižionštwu žobu žwjeczicz. W tutej šhromadžinje
běchu nětł tež wožebni, cžestni hoščzo. Wona bu wotewrjena
psches modlitwu em. šakš. super. Grošmanna, kotryž je něhdy ho
žobu wufwolil do přenjeho hłowneho wubjerka. Na nim mějesche
(wot kłětki, so by wot hoborskeje šhromadžiny lepje rošymicz byl)
žiwědženšku rěcz wulzy dostojny a jako hłuboko wěryžy kšesčžijan
wschudže šnaty generalny super. Šesekiel. Tón žamny wožebje wo-
piřa, sak je ho rošwiwanje šnutsowneho mižionštwu w tutych
50 lětach mēlo, a pokafa na to, so je pschi tym, kaž je to tež
Wichern s profecžinškim wóčkom do přědka wobhladał, po šjojakim
Božim žłowom. Najpřjedy po Rom. 15, 7: „Bjerče ho jedyn
po druhim horje, jako tež nař Khrystuž je horjewšak.“ S teho
nastachu te wschelake špomozerske domy, hospody, kšěže sa khornyh
a bėdnyh; šastaranje pschecženych (s jastwow) atd. Potom po
1. Šětr. 4, 10: „Šlužcze hebi jedyn druhemu s tym darom, kotryž
kóždy dostał je.“ S teho nastachu wožebje te towařstwa mlodnyh
hólzow, mlodnyh knježnow, šamar. towařstwa atd. Ščóncžnje po
Ššalm 119, 105: „Tvoje žłowo je mojim noham žiwěza, a
žiwětko na mojim pucžu.“ S teho nastachu te towařstwa k roš-
pschescžeranju dobryh knihow (nasche žerbške lutherske knihowne
towařstwo!), rošdawanje předowanjom sa tych, kiž žaneje njedžele
nimaju, ewangelišazija a dr.

Ho žiwědženškim pschednoščku pschinježy knjes minister

f Boffe a potom knjes konsistorialny pschedyda f Barkhausen postrowjenja khezora a khezorki; po nimaj drusy wyhozny knjeza teho runja postrowjenja wot zyrkwinych wyschnoscow, universitow a wot hlownych towarstwow sa snutskowne misjonstwo w nemskim khezorkiwoje; poslednišche pschepodachu psches jeneho wotpoblanza 16,000 hriwnow hwjedzeniskeho dara. S moznyim kherluschom dzata bu tuta wullotna shromadzisna wobjamknjena.

S hlubokim saczišchemo be tez nawjeczorna hwjedzeniska shromadzisna, f kotrejz so, dla pschewulleje liczby pschitomych, shromadzeni hosczo popoldnju w 5 hodz. (po shromadnym wobjedze) na dwemaj mestnomaj (w sali a w sakhrodze) najwjetšcheho Wittenbergiskeho hosczenza festupachu. Tu so powjedasche wo netczishim skutkowanju snutskowneho misjonstwa, tez psches sakšeho wyžokeho duchowneho a pscheczela Szerbow, knjesa super. D. Dibeliuša. Woshebe hnujaze be, jako hyn njebo Wicherna, kam netk schedziwz, wo hwojim njesapomnitym nanu a wo Rugowym domje powjedasche, a jako Gledner, hyn tamneho Glednerja, kiž je preni ewangelski diakonishinski wustaw sakozik, hmedzjesche — f dzatom pscheczimo Bohu! — na to pokasacz, so f teho jeneho tehdomnišcheho diakonishinskeho doma je jich netk 80 nastalo po zylej ewangelskej zyrkwi, a so f tutych naschich evang. diakonishinskich wustawow netk 13,300 diakonishow w dzele steji.

Schtoz nasche lube ewangelske snutskowne misjonstwo je dokonjecz hmedo, to je wot teho knjesa so stalo, a je dziw psched naschimaj woczomaj!

Wschelake f blista a f daloka.

— Boboczne Gustav-Abolfske towarstwo w Budyschinje hwjeczesche hwój letny hwjedzen jaudzemu njedzeli w Barcze. Na kerbskim kemšchenju, kotrejz so popoldnju w 2 h. sapocza, predomasche knjes diatonus Domascha f Hodzija wo Matth. 5, 4: Scudoba a troschtowanje pschi dzele Gustav-Abolfskeho towarstwa: 1. Wjele scudoby snutskach w nař. 2. Wjele scudoby wonkach wokolo nař. 3. Wjele troschta wysche nař. Na nemskim kemšchenju hlyschachmy predowanje knjesa primarija Wjazki f Budyschina Na sakozku Sap. skut. 3, 1—9 pschivola won hwjedzeniskim kemšcherjam: Wy ewangelszy kšeseczijenjo, pomhajče pschi skutku Gustav-Abolfskeho towarstwa 1. Spominajče na nusu bratrow, kotsiz wonkach pschi rjaných durjach templa leza; 2. Pchinjesče jim pomoz w duchu japoschtolskeje mozy wery a lubosče; 3. Wjele selče so w tym knjesu, pschetoz won tajki skutk požohnuje. Na kerbskim kaž na nemskim kemšchenju spewasche spewanske towarstwo pod nawjedowanjom knjesa kantora Wehsera wustojnje rjanu motettu. Woltařnu Božu hlyžbu mejesche na kerbskej Bozej hlyžbje knjes farař Gandrick-Maleschanski a na nemskej knjes farař Wrosal-Hrodzishczanski. Kollektu na kerbskim kemšchenju 127 hr. 34 np. a na nemskim 76 hr. 55 np. — wscho hromadze 203 hr. 89 np. wunješe. Nunjez bešche wjedry deschczikojte, bešchtej wobej Bozej hlyžbje jara derje wopytanej. Na woltarju widzachmy preni krocž rjane selene wodzeczca, kotrejz je njemjenowaný pscheczal Božeho doma zyrkwi darik.

— Tubelsta shromadzisna snutskowneho misjonstwa we Wittenbergu bešche khezorzy postrowjazy telegram poblala. Na to je sczechowazy wopomnjeczca hodonny telegram wot khezorki došchol:

„Sa telegram mi poblany wuprajam sastupjerjam ewangelskeho nemškeho kraja wutrobny dzak a hwjasam f tym tu prbstwu, so chzpli dale, woshebe w naschim hnutnym czařu skutki snutskowneho misjonstwa wot Boha wot 50 let kem bohacze zohnowane wšchudžom a w shromadnym, hwernym, krutym hromadzedzerženju spchowacz, w duchu lubosče, injepliwosče a hjednocziwosče, so by so nascha zyla hwerna, hwontownje po sdaczu dzelena a teho dla huřto pschepojnata ewangelska zyrkej snutskownje czim wesczišcho w jednocze ducha na tym jenym sakozku Jesuša Khrystuša pohylnicz, so chzyla rosč jako hród a wobora daloko rozprošchennyh stawow f zohnowanju nascheho lubeho wotzneho kraja. — Augusta Wiktoria. W Potsdamje, dz. 22. septembra 1898.“

Millionar banki Božeho kralestwa.

10. mērza t. l. je muž f wecznemu wotpoczinkej schol w zohnowanaj starobje wot 83 let, muž, kotrehoz mjeno je po wschěch krajach snate, hdzež tajzy bydla, kotsiz Jesuša lubuja, Surij Wlynk f Bristolu, kiž bešche to sa Sendzelsku, schtoz je Franka sa nař

byl, hlawny wotz hycrow, psches kotrehoz ruzy je jich wjele millionow schlo.

Surij Wlynk narodzi so 27. septembra 1805 w Kroppenstacze pola Halberstadta. Kaž bešchtaj jeho starschej, jednoraj, wschědnaj ratarzej, bjes Boha žiwaj, tak tez won bjes Boha wotrosče a hrěchej we wschelakim stalče hlyžesche. Won gymnastij wopytomasche, pschetoz won dyrbejesche junu f fararjom bycz, ale mjes hwojimi wjazy hacž 300 knihemi won ani biblije njemjesche. Potom do Halle czechjesche, so by bohlyštwow studowal. Swoje stare hrěschne žiwjenje won f nowa sapocza. Tez jow won biblije njemjesche a leta dolho žaneje wobladał njebešche. Duž — na jenym wulhodze — jemu jedyn džen pscheczal wo weryazym rjemješniku, f mjenom Wojnar, powjedasche, w kotrehoz domje so shadžowanja wotmewachu, hdzež so biblija cžitasche a so modlachu. Kaž Wlynk to hlyšesche, bešche jemu, kaž by namakał, schtoz czař hwojeho žiwjenja pntasche. Won pschichodny wjeczor do tuteje shadžowaniki dzesche a bu wobroczeny. Wotym won psche: „Wschitko, schtoz hmy na naschim puczowanju do Schwajcarskeje widzeli a wschitke nasche dotalne hwjebelenja njesku niczo pornjo temu wjeczoru“. Ton wjeczor bešche wobroczenje jeho žiwjenja. Wot teho czařa dzesche wschaf hlyšesche psches hory a doliny, psches khablanje a dwelowanje, doniz bu Wlynk westy w hnadze a hwojeho wumoznika so fradowasche. 29. mērza 1829 jeho w Sendzelskej nadeudžemy, hdzež najprjedy w Londonje w seminarje sa misjonstwo mjes židami pschewywasche, so by so sapoczatk pschichodneho leta zyle skutkowanju jako predař pschewobrocžil, w kotrymž je psches wjebele wusnacze a hwerne duschowpastyrštwow wulke skutkował.

Wlynk je w poslednich 20 letach hwojeho žiwjenja nimale bjes pschestacza na misjonškich puczowanjach byl, so by wo hwojim knjesu hwedczil hacž do kónza hweta; 7 krocž je wokolo jemje puczował. Na tajkim puczowanju pschindze tez do nemškeho kraja 1891 a 3. haprleje w Frankfurče nad Mainom pschednoscht dzerezesche, w kotrymž 86 letny, hlyšesche duchaczerštwow a duchamozny muž wo dziwach powjedasche, kotrejz bešche Boh psches jeho weru skutkował. Něchto f teho chzemy lubym cžitarjam hželiež. Wot oktobra 1830 bešche so westyh farškich dohodow wšdal a hacž do hwojeho stonczenja westyh dohodow mel njeje. Me wschitko, schtoz trebasche sa cželo a žiwjenje, sa žonu a dzeczi, je hebi we werye wot Boha wuprosyl a dostal. Moja wera, won powjeda, wschaf bu huřto pruhowana, ale ja hebi prajach, Boh cžini f lubosče, so won wery pruhuje, won chze mi ju pohylnicz. Husto ani pjenježa wjazy w moshni njemjaj, posledni kšleb bešche hjedzeny a moja žona a ja njemjajchmoj najmjenscheho wuhlada, f wotkal noweho dostacz; ale moj padzechmoj na kolena a prajichmoj to naschemu bohatemu Wotzej w njebjesach a we wschěch cžasach a pschi wschitkich wobstenošchach dostachmoj, wo czož proschachmoj a hlyšesche wjele, wjele wjazy. Dolež stat khudowne schule je hwojeho wothladanja puschči, so Wlynk po khudych dzeczoch horje wsa a 3 schule na so wsa a praji, Boh tebi hredki da, hdyž jeho we werye proshych; a won je to na wulke waschne scžinił.

(Stonczenje pschichodnje.)

Sa nasch Szerbski dom.

Lubi Szerbja, dawajče hwoje dary Bohu f cžesči a Szerbam f wuzitku:

Dotal hromadze: 4 hr. 20 np.

Dale darichu: S. G. 1 hr., B. G. (2. pschinoschf na 100 hr.) 1 hr., S. A. (tydzenizy) 20 np., na Linakez cžestnym kwasu we Wullkich Edžarach 7 hr., D. W. 80 np., P. w. 3. 50 np., M. A. 50 np., na pohedzenju finansneje komisije 6 hr. 20 np., psches brachku Schenta w Budyschinku 1. na Granichez kwasu w Kluschu 4 hr. 25 np., 2. na kwasu knjesa wuczerja Lódnja 20 hr. 35 np.

Hromadze: 41 hr. 80 np.

S dzatom kwituje

Gólcž, redaktor.

Dalische dobrowolne dary sa wbohe armeniske hycrow:

(Hrodzishczanski wosada.) M. A. f Wuježa 1 hr.

S wutrobnyim dzatom

S. Gólcž, farař.